

Akcja ta powinna być wykonywana łącznie przez służbę zdrowia i weterynaryjną. Jeśli wszyscy pracownicy PGR i mieszkańcy wsi będą w pełni uświadomieni co do możliwości przeniesienia wirusa ospy z człowieka szczepionego na krowę oraz sposobów zapobiegania, napewno ta jednostka chorobowa szybko zniknie ze wszystkich obór.

Referat ten zawiera właściwie powtórzenie myśli zawartych w pracy Dr K. Donigiewicza (Med. Wet.

maj 1949). pt. „Ospa u krów”, który w oparciu o własne obserwacje, szczegółowo proponuje uzupełnienie urzędowych rozporządzeń i instrukcji dotyczących nadzoru nad mlekiem i jego przetworami. Dlatego momentów tych ponownie nie poruszam.

Adres autora: dr Jan Chwalibóg, Gorzów Wlkp., ul. Bohaterów Warszawy nr 14.

ALFRED CHODKOWSKI, LEOPOLD UGORSKI I STANISŁAW KOWALSKI

Przypadek brucelozy u owiec

Z Katedry Zoohigieny WSR w Lublinie
Kierownik: prof. dr ALFRED CHODKOWSKI

Z Wojewódz. Zakładu Higieny Wet. Wrocław
Kierownik: dr LEOPOLD UGORSKI

Dotychczas notowano w Polsce jedynie brucelozę u bydła, jako epizootię i endemię, spowodowaną przez *Brucella abortus bovis* oraz brucelozę u ludzi, jako chorobę zawodową, głównie u osób, mających styczność z chorym na brucelozę bydłem. W jednym tylko przypadku stwierdzili Brill i Gołębiowski (1955) brucelozę świń wywołaną przez *Brucella abortus suis*, zarazek nie chorobotwórczy dla człowieka. Wszystkie dotychczasowe przypadki brucelozy u ludzi, były przypisywane *Brucella abortus bovis*, odmianie znacznie mniej zjadliwej i chorobotwórczej dla człowieka niż *Brucella melitensis*.

Próby stwierdzenia *Br. melitensis* na terenie naszego kraju, nie dały dotychczas dodatnich wyników, poza jednym przypadkiem opisanym przez Chodkowskiego i współpr. (1955), zidentyfikowania jednego ze szczepów *Brucella*, wyosobnionego przez Łosińskiego z WZHW — Poznań, z poronionego płodu krowy. Był to pierwszy sygnał, istnienia u nas tej chorobotwórczej dla człowieka odmiany, już w 1954 r.

Próby stwierdzenia brucelozy wśród owiec, przy życiu tylko serologicznych badań, wykonane przez Chylińskiego (1954) u 1.200 owiec rzeźnych, Doleżala i współprac. (1956) u 2.500 owiec podhalańskich oraz Szaflarskiego i Steffenowej (1953) u około 800 kóz, nie dały wyników.

— 13%, przy czym najwyższą ilość wyników dodatnich dawał OWD. Dorosłe owce reagowały dodatnio na odczyn alergiczny i serologiczny w 75,5% a wszystkie owce razem z jagniętami w 67,3%.

Prócz owiec zostało poddane badaniom całe środowisko hodowlane gospodarstwa a mianowicie: 2 krowy, z których jedna wykazała dodatni odczyn alergiczny skórny i dodatni OWD, podczas gdy u drugiej krowy odczynów dodatnich nie stwierdzono. U jednej ze świń stwierdzono dodatni odczyn skórny i dodatni odczyn aglut. w mianie 1:100 a u drugiej odczynów dodatnich nie stwierdzono. U jednego z psów stwierdzono odczyn skórny, natomiast badań serologicznych nie przeprowadzono z uwagi na zhemolizowanie krwi. Wyniki badań 1 konia i 10 kur — były ujemne.

Przebadano również 9, przebywających w tym środowisku osób. U jednej kobiety żony owczarza, miano aglut. wynosiło 1:20 a OWD 1:800, u drugiej kobiety odczyn aglut. wynosił 1:40 a OWD 1:400. U owczarza chorego na gruźlicę, odczyn aglut. wahał się w granicach 1:10 a OWD w 1:50 a u drugiego mężczyzny miano OWD wynosiło 1:50. U pozostałych zbadanych osób dodatnich odczynów nie stwierdzono.

Tab. 1. Alergiczne i serologiczne wyniki badań

Rodzaj zwierząt	Ilość sztuk	Ilość reagujących dodatnio			Ilość reagujących dodatnio: ogółem	
		odczyn alerg.	OWD	aglut.		
Owce	131	24 18,3%	78 60%	21 16,15%	86 66%	
Tryki	61	37 61,0%	52 86%	31 50,00%	57 95%	
Skopy	13	1 8,3%	10 77%	4 30,70%	12 92%	
Jagnięta	31	— —	4 13%	— —	4 13%	
Razem	236	72 30,5%	144 65,2%	56 19,5%	159 67,3%	

W grudniu 1959 r. w jednym z majątków P.G.R. woj. wrocławskiego, w owczarni mającej 92 ciężarne owce, wystąpiły poronienia (32 jagniąt) a prócz tego troje jagniąt pochodzących od tych owiec — padło po urodzeniu. Z dwóch poronionych jagniąt wyosobniono dwa szczepy *Brucella*, z których jeden został zidentyfikowany jako *Brucella abortus bovis* a drugi jako *Brucella melitensis*. Wyniki tych badań zostały potwierdzone przez Cent. Labor. Wet. w Weybridge — Anglia, 4.V.1960 r. a następnie przez Zakład Antropozoonoz IMPHW w Lublinie.

W czasie od 23.III.1959 do 27.III.1960 r. przeprowadzono kompleksowe badania wszystkich zwierząt i ludzi całego gospodarstwa (kliniczne, alergiczne, serologiczne i epizootiologiczne).

Z tabeli 1 wynika, że najwyższy odsetek odczynów serologicznych występował u tryków — 95%, potem u skopów — 92% u owiec — 66% a u jagniąt tylko

W badaniach tych zasługuje na szczególną uwagę fakt współistnienia dwóch odmian: *Br. abortus bovis* i *Br. melitensis*.

Ze względu na niebezpieczeństwo dla zdrowia człowieka i hodowli zwierząt wykryte ognisko brucelozy owiec wywołanej przez *Br. melitensis* powinno być zlikwidowane*).

*) Uwaga Red.: W związku z wpływającymi z powyższego przypadku wnioskami, w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się brucelozy owiec, Departament Weterynarii wydał polecenie całkowitej likwidacji zakażonego stada owiec oraz pozostałych zwierząt reagujących serologicznie dodatnio na brucelozę w omawianym gospodarstwie, jak również przedsięwziął kroki zapobiegające wprowadzeniu tej choroby do kraju za pośrednictwem importowanych zwierząt, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Piśmiennictwo

1. Brill J., Gołębiowski S. Brucelozę u świń. XII. Zjazd Mikrobiologów Polskich, Poznań. (1955).
2. Chodkowski A. i współprac. Badania nad odmianami pałeczek *Brucella*, występującymi w Polsce. *Annales UMCS Vol. X. 1. s. DD.* (1955).
3. Chyliński G. Aglutynacja i odczyn wiązania dopełniacza w kierunku brucelozę z surowicami krwi owiec rzeźnych. *Med. Wet.* Nr 10. s. 576. (1954).
4. Doleżał M. i współprac. Badania owiec na brucelozę w podhalańskim ośrodku wypasowym. *Med. Wet.* Nr 3. s. 135. (1956).
5. Szaflarski J., Steffen J. Poziom przeciwciał dla *Br. abortus bovis* w surowicach krwi kóz z terenu woj. katowickiego. *Med. Wet.* Nr 10. (1953).
6. Spink W. S., Magoffin R. L. Clinical course of human brucellosis in Minnesota. *Mem. III. Panamer. Congress on Brucellosis.* 94. 246. (1950).
7. Huddleson I. F. *Brucellosis in Man and Animals.* (1946).
8. *Brucelozę zwierząt domowych.* Monografia pod redakcją A. Chodkowskiego, PWRŁ (1959).

Ходковски А., Угорски Л., Ковальски С. — ОБНАРУЖЕНИЕ БРУЦЕЛЛЕЗА ОВЕЦ.

Авторами первый раз в Польше обнаружено бруцеллез овец. Из недоношенных плодов выделено: *Brucella abortus bovis* и *Brucella melitensis*.

Chodkowski, A., Ugorski, L., Kowalski, S.: **A case of brucellosis in sheep.**

A description of brucellosis in sheep diagnosed in Poland for the first time by the authors. From the aborted fetuses the authors isolated: *Brucella abortus bovis* and *Brucella melitensis*.

PATOLOGIA I TERAPIA

TADEUSZ JANIĄK, ALINA JANIĄKOWA, TADEUSZ DOROBISZ

Badania układu krzepnięcia krwi w okresie wyprowadzania psów z doświadczalnego wstrząsu krwotocznego przy pomocy dekstranu i liofilizowanego osocza

Klinika Chorób Wewnętrznych WSR we Wrocławiu
Kierownik: doc. dr BRONISŁAW GANCARZ

III Klinika Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej we Wrocławiu
Kierownik: prof. dr EDWARD SZCZEKLIK

I Klinika Chirurgiczna Akademii Medycznej we Wrocławiu
Kierownik: prof. dr KAZIMIERZ CZYZEWSKI

W pracy naszej pt. „Układ krzepnięcia krwi w doświadczalnym wstrząsie krwotocznym u psów” (4) zostały przedstawione wyniki badań, niektórych czynników krzepnięcia krwi w ostrym doświadczeniu. W pracy obecnej postawiliśmy sobie za cel poznanie niektórych zjawisk związanych z krzepnięciem krwi w czasie wyprowadzania i bezpośrednio po wyprowadzeniu psów ze wstrząsu krwotocznego, stosując w tym celu liofilizowane osocze psa i dekstran. Preparaty te niemal w równym stopniu są dobrymi lekami przeciwwstrząsowymi — mogą więc dawać porównywalne wyniki w odniesieniu do wyrównywania hemodynamiki krążenia, różnią się natomiast w sposób zasadniczy swoim składem. Taki dobór płynów miał na celu poznanie, czy w czasie wyprowadzania psów ze wstrząsu krwotocznego, stan układu krzepnięcia zależy jedynie wyłącznie od wyrównania się hemodynamiki krążenia, czy też od równoczesnego wprowadzenia gotowych białek krzepnięcia.

Wpływ osocza i dekstranu na wyprowadzanie ze wstrząsu był często poruszany w piśmiennictwie. Co do wpływu dekstranu na czynniki krzepnięcia istnieje jednak wśród autorów pewna rozbieżność zdań. I tak *Carbone* w 1954 r., a *Molke* w 1956 r. (cyt. za 9), stosując amerykańskie i szwedzkie preparaty dekstranu stwierdzili przedłużenie czasu krwawienia u chorych po przetoczeniu większej ilości dekstranu. W 1957 r. *Jacobaeus* (3) wykazał, że przyczyną tego zjawiska jest interferencja dekstranu ze zużyciem protrombiny, przy czym jej stopień ma być uzależniony od ciężaru cząsteczkowego dekstranu. Ten sam autor stwierdził po przetoczeniu 500—2000 ml *Macrodexu* obniżenie poziomu protrombiny, proakceleryny i prokonwertyny odpowiadające rozcieńczeniu krwi oraz opóźnioną retrakcję skrzepu. W innej grupie chorych zaobserwowano po przetoczeniach tego samego preparatu (średni ciężar cząsteczkowy 83.000) w ilości 1500—2000 ml

przedłużające się krwawienia z powierzchni ran po wybranych do przeszczepów płatach skórnych *Langdell* i współprac. (6) badali wpływ przetoczeń angielskich i amerykańskich preparatów dekstranu o dużym ciężarze cząsteczkowym na czas krwawienia ludzi zdrowych. Grupa kontrolna otrzymała odpowiednią ilość albumin lub polivinylopyrrolidonu (*peristonu*). Po przetoczeniu 1000 ml 6% roztworu dekstranu wykazano przedłużenie czasu krwawienia (10—30 minut) u 42% badanych występujące najwyraźniej po upływie 3—9 godzin od chwili przetoczenia i zmniejszenia stężenia fibrynogenu lub liczby krwinek płytkowych, co zdaniem autorów nie zależy od rozcieńczenia krwi. *Rothman* i współprac. (8) badając wpływ dekstranu na płytki krwi *in vitro* wykazali, że od $2,4 \times 10^8$ do $15,0 \times 10^8$ cząsteczek dekstranu łączy się z każdą krwinką płytkową lub czerwoną.

Jak wynika z przytoczonego piśmiennictwa prace omawiające procesy krzepnięcia krwi po stosowaniu dekstranu odnoszą się głównie do śledzenia tych zjawisk u ludzi zdrowych. W naszej pracy natomiast zajęliśmy się tym zagadnieniem we wstrząsie krwotocznym.

Badania własne

Badania przeprowadzono w doświadczeniach ostrych na 40 psach wagi od 4,4 do 20 kg bez różnicy rasy, wieku i płci. Zwierzęta usypiano ewipaniem podawanym dożylnie w 10% roztworze w dawkach od 0,3—0,5 ml/kg w. c. Przebieg doświadczenia rejestrowano na taśmie kimografu, krzywą ciśnienia krwi przy pomocy manometru *Ludwiga* połączonego z wyosobnioną lewą tętnicą szyjną, zaś krzywą oddechów przy użyciu bębna *Mareya* z odsłoniętej i przeciętej tchawicy. Przebieg jednego z doświadczeń ilustruje ryc. 1a, b, c. Zdjęcia przedstawiają wycinki taśmy kimografu. „Pp” — ozna-